

Mal for spørsmål og sensorveiledning av kortsvarsoppgaver

Utarbeidet av Cicilie Nordvik, Maria Radtke, Ingunn Bakke, Anne Vik, Marte Laugen og Tobias S. Slørdahl (2015)

Oppgavenavn:	Eldre pasient med hoftesmerter	
Undervisningsenhet(er):	Ortopedi	
Oppgaveansvarlig:	Navn	Otto Schnell Husby
	E-post:	Otto.husby@stolav.no
	Telefonnummer:	
Stadium/semester:	IIC	
Læringsmål (ALLE relevante)	6.1 Studenten skal kunne: 6.1.1 gjøre rede for epidemiologiske forhold og patogenetiske mekanismer, beskrive symptomatologien og angi prinsippene for diagnostikk og behandling, samt diskutere prognosen ved vanlig forekommende skader og sykdommer i muskel-skjelettsystem 6.1.2 gjennomføre målrettet klinisk undersøkelse av pasient med plager i muskel-skjelettsystemet, inkludert adekvate funksjonsundersøkelser, beskrive de kliniske funn og gi en rimelig fortolkning av disse 6.1.3 ut fra sykehistorie og klinisk undersøkelse stille tentativ diagnose og foreslå videre undersøkelser og/eller behandling ved skader og andre smertetilstander i bein, ledd og bløtdeler, samt medfødte anomalier og ervervede feilstillinger 6.1.4 gi råd til pasient om avlastning og trening som forebyggende behandling og som ledd i behandling og rehabilitering etter skade	
Oppgave		
Vignett	En 68 år gammel kvinne kommer til din primærlegepraksis. Hun har over tid utviklet smerter i venstre lyske, over trochanter major, samt utstrålende smerter til leggens bakside. Smertene er verst under aktivitet, sier hun. Du observerer at hun har en haltende gange.	

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Deloppgave 1 (2poeng)	Hvilke 3 diagnoser er de mest aktuelle? (Det er kun anledning til å foreslå 3 diagnoser)			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)		K2 (resonnerende)	X
Deloppgave 2 (1,5poeng)	Hvordan vil du klinisk undersøke for de 3 tilstandene du har foreslått i oppgave 1?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)		K2 (resonnerende)	X
Deloppgave 3 (1,5poeng)	Hvilke billediagnostiske (eller tekniske) undersøkelser vil du rekvirere for å utrede de 3 aktuelle diagnosene?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)		K2 (resonnerende)	X
Supplerende vignett	Nedenfor ser du et røntgenbilde av hofte/bekken fra en annen, mannlig pasient.			

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Deloppgave 4 (1,5poeng)	Røntgenbildet viser 3 typiske funn for en aktuell tilstand. Hvilke funn er det?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	☐	K2 (resonnerende)	X
Deloppgave 5 (1,5poeng)	Hvordan vil du i første omgang behandle pasienten med den tilstanden du diagnostiserte fra røntgenbildet?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	☐	K2 (resonnerende)	X
Supplerende vignett	Den mannlige pasienten har gjennomført behandlingen du foreslo. Han kommer tilbake etter 3 måneder og har bedret bevegelighet, men har funksjonssmerter og hvilesmerter. Han får smerter kun etter 500 meters ganglengde. Han våkner om natten av smertene.			
Deloppgave 6 (1poeng)	Hvilket behandlingstiltak blir det riktigst å anbefale nå?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	☐	K2 (resonnerende)	X
Supplerende vignett	Pasienten forteller at venstre underextremitet visner bort når han går. Tilstanden bedrer seg når han stopper opp.			
Deloppgave 7 (1poeng)	Nevn de to viktigste differensialdiagnosene som kan passe med slike symptomer.			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	☐	K2 (resonnerende)	X

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Deloppgave 1 (2 poeng)	Svar	• Isjialgi • Trochanterbursitt • Coxartrose • Referert smerte fra lumbosacral/sakroilialledd • Aortoileal vaskulær okklusiv sykdom
	Hva gir poeng?	• Isjialgi, prolaps, spinalstenose, rotkanalstenose 0,5 poeng • Trochantertendinit, bursitt, tendinit 0,5 poeng • Coxartrose 1 poeng • Referert smerte fra lumbosacral (LS)/sakroilialledd (IS-ledd) 0,5 poeng • Aortoileal vaskulær okklusiv sykdom 0,5 poeng Her er vi ute etter å kartlegge om studentene kan gjenkjenne vanlige tilstander i hofter/bekken/rygg som kan ramme eldre pasienter. Totalt max 2 poeng, Coxarthrose gir 1 poeng, de andre 0,5, max 3 forslag totalt, studenten får ikke noe poeng for de diagnosene som nevnes ut over de 3 første forslagene
Deloppgave 2 (1,5 poeng)	Svar	• Lasegues prøve, muskelstyrke, reflekser, sensibilitet • Palpasjon over trochanter major • Undersøke hofterledd • Undersøke LS-columna/IS-ledd • Distal status med pulser
	Hva gir poeng?	• Lasegues prøve, muskelstyrke, reflekser, sensibilitet (undersøkelser for isjialgi, prolaps, spinalstenose, rotkanalstenose) 0,5 poeng • Palpasjon over trochanter major (undersøkelser for trochantertendinit, bursitt, tendinit) 0,5 poeng • Trendelenburgs test (test for styrke av abduktormuskulaturen i hoften), bevegelsesutslag i hofterleddet (undersøkelser for coxartrose) 0,5 poeng

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

		• Palpasjon av LS-columna, bevegelsesutslag ved stående fleksjon av columna (bøy framover), sammenpress av bekken, åpning av bekken, trykk over symfysen/IS-ledd. (Undersøkelser av LS-columna/IS-ledd) 0,5 poeng • Palpere pulser over fotrygg, i fossa poplitea og i lysker, blodtrykksgradient mellom armtrykk og distalt fottrykk, gang-/tredemølle-test (BT/puls før og etter gange) (undersøke for aortoileal vaskulær okklusiv sykdom) 0,5 poeng Totalt max 1,5 poeng, hvis studenten oppgir minst en av de kliniske undersøkelsene/testene for hver av diagnosene (foreslått i oppgave 1) får han/hun 0,5 poeng for hver. Hvis han/hun har foreslått mange tester for hver tilstand får han/hun ikke noe ekstra poeng for dette. Studentene skal få poeng hvis de foreslår adekvat kliniske undersøkelse/test selv om diagnoseforslaget er «feil».
Deloppgave 3 (1,5 poeng)	Svar	• MR eller CT av LS-columna • MR us av bekken • Rtg Bekken • Rtg LS-columna/IS-ledd • Doppler eller angiografi av aortoileale kar
	Hva gir poeng?	• MR eller CT av LS-columna (undersøkelser for isjialgi, prolaps, spinalstenose, rotkanalstenose) 0,5 poeng • MR us av bekken(skjelett) (undersøkelser for trochantertendinit, bursitt, tendinit) 0,5 poeng • Rtg bekken (hofter) (undersøkelser for coxartrose) 0,5 poeng • Rtg eller MR av LS-columna/IS-ledd (Undersøkelser for LS-columna/IS-ledd) 0,5 poeng • Doppler eller angiografi av aortoileale kar 0,5 poeng

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

		Totalt max 1,5 poeng, hvis studenten oppgir mist en av de billeddiagnostiske undersøkelsene for hver av diagnosene (foreslått i oppgave 1) får de 0,5 poeng for hver. Studentene skal få poeng hvis de foreslår adekvat billeddiagnostiske undersøkelse selv om diagnoseforslaget er «feil».
Deloppgave 4 (1,5 poeng)	Svar	• Sclerose • Avsmalnet leddspalte • Randosteofytter og cyster
	Hva gir poeng?	• Sclerose 0,5 poeng • Avsmalnet leddspalte 0,5 poeng • Randosteofytter og cyster 0,5 poeng Totalt max. 1,5 poeng for alle 3 funnene. Her er det ingen krav om å skrive rett diagnose (dette er underforstått, dvs. coxartrose som er et sentralt tema i ortopedien). Hvis studenten ikke klarer diagnosen her fortjener studenten et lavt totalt poengskår på denne kortsvarsoppgaven.
Deloppgave 5 (1,5 poeng)	Svar	• Tilrettelegging av ADL (aktiviteter i dagliglivet) • Fysioterapi for å bedre bevegelsesutslag, styrketrening av gluteus medius og quadriceps • NSAIDS , Analgetica
	Hva gir poeng?	• Tilrettelegging av ADL gir 0,5 poeng • Fysioterapi gir 0,5 poeng • NSAIDs gir 0,25 poeng og andre analgetika gir 0,25 poeng (det er nok å foreslå en type analgetika eller analgetika generelt for å få 0,25 poeng)

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

		Totalt max. 1,5 poeng for alle 3 av de konservative behandlingsforslagene. Her får man ingen poeng hvis man foreslår protesekirurgi
Deloppgave 6 (1 poeng)	Svar	Henvise til protesekirurgi
	Hva gir poeng?	Henvise til protesekirurgi gir 1 poeng Her får man 0 poeng hvis man foreslår fysioterapi, ADL, analgetika eller annen konservativ behandling
Deloppgave 7 (1 poeng)	Svar	• Claudicatio intermittens • Spinalstenose / rotkanalstenose
	Hva gir poeng?	Claudicatio intermittens gir 0,5 poeng Spinalstenose / rotkanalstenose (en av disse er nok) gir 0.5 poeng Hvis studenten er inne på «dårlig sirkulasjon» eller «trange forhold i spinalkanalene» uten å nevne navn på tilstand kan en evt. vurdere poenggiving. Det gis her 0 poeng hvis studenten nevner komplikasjoner til protesekirurgi som caputnekrose, perifer nevropati, arteriell emboli

Mal for spørsmål og sensorveiledning av kortsvarsoppgaver

Utarbeidet av Cicilie Nordvik, Maria Radtke, Ingunn Bakke, Anne Vik, Marte Laugen og Tobias S. Slørdahl (2015)

Oppgavenavn:	Antipsykotika – bivirkninger og interaksjoner Totalt 10 poeng			
Undervisningsenhet(er):	Farmakologi			
Oppgaveansvarlig:	Navn:	Olav Spigset		
	E-post:	olav.spigset@ntnu.no		
	Telefonnummer:			
Stadium/semester:	Semester IIC			
Læringsmål (ALLE relevante)	Læringsmålene finnes på: https://vev.medisin.ntnu.no/lmdb/gx/build/index.php Semester IIC: 9.1 Studenten skal kunne: 9.1.1 redegjøre for virkningsmekanismer, effekter, indikasjoner, viktige farmakokinetiske egenskaper, bivirkninger, forholdsregler og interaksjonspotensiale til ulike typer psykofarmaka (antidepressiva, antipsykotika, stemningsstabiliserende legemidler, sentralstimulerende legemidler, anxiolytika og hypnotika)			
Oppgave				
Vignett	Antipsykotika har en rekke bivirkninger og interaksjoner. I denne oppgaven skal vi ta opp en del sentrale bivirkninger og også komme inn på noen interaksjoner som er aktuelle for denne legemiddelgruppen.			
Eventuelt supplerende vignett	Akutte dystonier og tardive dyskinesier er to typer bivirkninger som kan forekomme ved bruk av antipsykotika.			
Deloppgave 1 (2,5 poeng)	a) Hva kjennetegner disse to typene bivirkninger? b) Hvilken undertype av antipsykotika gir slike bivirkninger i størst grad?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	X	K2 (resonnerende)	
Eventuelt supplerende vignett	Mange antipsykotika blokkerer kolinerge reseptorer (muskarinreseptorer) og alfa-1-adrenerge reseptorer.			
Deloppgave 2 (2 poeng)	a) Hvilke bivirkninger kan man se på grunn av blokade av muskarinreseptorer? b) Hvilke bivirkninger kan man se på grunn av blokade av alfa-1-adrenerge reseptorer?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	X	K2 (resonnerende)	

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Eventuelt supplerende vignett	Antipsykotika har også metabolske bivirkninger.			
Deloppgave 3 (1,5 poeng)	a) Hvilke former for metabolsk påvirkning er vanligst? b) Nevn <u>ett</u> antipsykotikum som gir metabolsk påvirkning i svært stor grad.			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	☒	K2 (resonnerende)	☐
Eventuelt supplerende vignett				
Deloppgave 4 (1 poeng)	Hva er mekanismen bak at antipsykotika kan gi menstruasjonsforstyrrelser, brystspreg og nedsatt libido som bivirkninger?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	☒	K2 (resonnerende)	☐
Eventuelt supplerende vignett	Antipsykotika har interaksjoner med en rekke andre legemidler.			
Deloppgave 5 (2 poeng)	a) Hva vil skje hvis man kombinerer et antipsykotikum med antiparkinsonmiddel? b) Hva er mekanismen bak dette?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	☒	K2 (resonnerende)	☐
Eventuelt supplerende vignett				
Deloppgave 6 (1 poeng)	Hvilken prinsipiell type legemiddelinteraksjon må man være spesielt oppmerksom på hvis man kombinerer antipsykotiske legemidler med karbamazepin?			
Kognitivt nivå (kryss av)	K1 (gjengivende)	☒	K2 (resonnerende)	☐

Sensorveiledning

Deloppgave (2,5 poeng)	1	Svar	a) <u>Akutte dystonier</u> . Økt muskeltonus, typisk i munn/svelg/tunge. Kan bl.a. gi problemer med å snakke (grøtet/utydelig tale). Kommer kort tid etter oppstart. Vanligst hos unge menn. <u>Tardive dyskinesier</u> . Ufrivillige bevegelser, særlig i hode/ansikt og hender/fingre. Kommer gjerne sent i forløpet.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

			Er i prinsipp irreversibelt, og vil forverres initialt etter seponering av utløsende middel. b) Førstegenerasjons lavdoseantipsykotika – også kalt førstegenerasjons høypotente antipsykotika. (Eksempler: haloperidol, zukloperitiksol, perfenzazin. Hvis noen nevner risperidon, er det heller ikke feil, selv om det er et annengenerasjonsmiddel).
		Hva gir poeng?	a) Akutte dystonier: 0,5 poeng for symptomene, 0,5 poeng for de andre kjennetegnene. Tardive dyskinesier: 0,5 poeng for symptomene, 0,5 poeng for de andre kjennetegnene. b) 0,5 poeng for «førstegenerasjons lavdoseantipsykotika». 0,25 hvis ett eller flere korrekte enkeltlegemidler nevnes uten at det er angitt noe navn på gruppen. Hvis navnet på gruppen er feil, gir det 0 poeng og da heller ikke poeng for korrekte enkeltlegemidler.
Deloppgave (2 poeng)	2	Svar	a) Munntørrhet, akkomodasjonsforstyrrelser, forstoppelse, urinretensjon, takykardi, forvirring. b) Perifer vasodilatasjon – og sekundært til dette følgende: Blodtrykksfall/ortostatisk hypotensjon/svimmelhet, flushing/rødming, tett nese, deklive ødemer, reflektorisk takykardi.
		Hva gir poeng?	a) 0,25 poeng per rett bivirkning opp til maks 1 poeng. b) 0,25 poeng per rett bivirkning opp til maks 1 poeng.
Deloppgave (1,5 poeng)	3	Svar	a) Vektøkning, økt blodsukker (eventuelt med utvikling av type 2-diabetes), økte nivåer av kolesterol, økte nivåer av triglyserider. b) Klozapin og olanzapin gir dette i størst grad.
		Hva gir poeng?	a) 0,25 poeng per rett bivirkning opp til 1 poeng. b) Bare <u>ett</u> middel kreves. Enten olanzapin eller klozapin (eller begge!) gir 0,5 poeng. Quetiapin/kvetiapin kommer i en mellomposisjon og gir 0,25 poeng hvis bare dette (og ingen andre) nevnes. Hvis man har «gardert» og nevner

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

			andre midler enn disse tre, får man 0 poeng uansett om noen av de riktige tre er angitt også. (Man må kunne vise at man kan lese en oppgave og svare på det det spørres om...)
Deloppgave (1 poeng)	4	Svar	Økte prolaktinnivåer. Siden dopamin hemmer utskillelsen av prolaktin fra hypofysen, vil nivåene av prolaktin øke når dopaminsystemet hemmes (dopaminreseptorene blokkeres) her.
		Hva gir poeng?	0,5 poeng for økte prolaktinnivåer. 0,5 poeng for å beskrive at dette skyldes redusert dopaminaktivitet, siden dopamin hemmer utskillelsen av prolaktin.
Deloppgave (2 poeng)	5	Svar	a) Antiparkinsonmidler og antipsykotika motvirker hverandres effekter – man risikerer altså både en redusert antiparkinson-effekt og en redusert antipsykotisk effekt. b) Dette skyldes at antiparkinsonmidler stimulerer dopaminerg neurotransmisjon (for eksempel ved å gi dopa, som metaboliseres til dopamin, ved å gi hemmere av de enzymene som bryter ned dopamin, eller ved å gi dopaminreseptoragonister), mens antipsykotika hemmer dopaminerg neurotransmisjon ved å blokkere dopaminreseptorer (mer spesifikt dopamin-D ₂ -reseptorer).
		Hva gir poeng?	a) 1 poeng for ”motvirker hverandres effekter” eller tilsvarende, altså at effekten av begge midlene reduseres samtidig. 0,5 poeng for kun redusert antiparkinson-effekt, 0,5 poeng for kun redusert antipsykotisk effekt. (maks 1 poeng på denne deloppgaven altså) b) 0,5 poeng for at effektene motvirkes på dopaminnivå / på reseptornivå, dessuten 0,5 poeng i tillegg hvis dette forklares mer utfyllende.
Deloppgave (1 poeng)	6	Svar	Karbamazepin er en kraftig enzyminduktor (gjelder spesielt CYP-enzym, men også andre enzymer). Dette fører til lavere konsentrasjoner av antipsykotika, siden disse i all hovedsak metaboliseres via CYP-systemet. (Derfor kan det bli nødvendig å øke dosen av det antipsykotiske legemidlet ved kombinasjonsbehandling med karbamazepin. For visse antipsykotika kan konsentrasjonen bli så lav at effekten av midlet helt opphører – da er det urasjonelt å øke dosen og kombinasjonen bør helt unngås.)

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

	Hva gir poeng?	0,5 poeng for å skrive at karbamazepin er en enzyminduktor. 0,5 poeng for å utbrodere litt mer rundt dette med CYP-enzymmer. Informasjonen i parentes er ekstraopplysninger som ikke kreves.